

Utlåtande Rotel V (Dnr KS 2018/411)

Bättre djurskydd och att allt kött som upphandlas i stadens verksamheter ska ursprungsmärkas

Motion av Martin Westmont och Per Ossmer (båda SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Martin Westmont och Per Ossmer (båda SD) har skrivit en motion till kommunfullmäktige i vilken de föreslår att allt kött som importeras till stadens verksamheter ska uppfylla villkor som följer den svenska djurskyddslagen, att staden alltid köper in svenskt kött och att kött, fågel och fisk ska ursprungsmärkas.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd. Norrmalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer i att försörjningen av livsmedel och måltider till stadens verksamheter ska omfattas av en god livsmedelskontroll och att vederbörlig hänsyn ska tas till djurens välmående. Stadens ambition är att säkerställa att den mat som serveras har hög kvalitet och att den är etiskt producerad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför att reglerna för ursprungsmärkning av animalier är tydliga och kontrolleras redan i dag. Eftersom det redan finns krav för de animalier som avses i motionen ser förvaltningen inget behov av att ställa ytterligare krav på ursprungsmärkning i samband med upphandling.

Servicenämnden anser att motionärerna har rätt i att staden ska verka för en god livsmedelskontroll. En för staden gemensam matstrategi håller på att tas fram under ledning av kommunstyrelsen. Den kommer att innehålla riktlinjer inom flera av de frågeställningar som tas upp i denna motion. Stadens avser att även framledes följa Upphandlingsmyndighetens kriterier samt den matstrategi som är under framtagande.

Farsta stadsdelsnämnd framför att ett uttryckligt krav på svenskt kött inte är förenligt med EU:s upphandlingsdirektiv. I stadens avtal för leveranser av kött och fisk ställs krav i linje med motionärernas förslag, undantaget det uttryckliga kravet om svenskt kött. Frågor som rör ursprungsmärkning och djurhållning är viktiga och nämnden anser därför att staden även i kommande upphandlingar fortsätter att ställa tydliga krav på ursprungsmärkning och djurhållning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd skriver att i stadens avtal för leveranser av kött och fisk så ställs det krav enligt motionärernas förslag. Vidare anser förvaltningen att frågor om ursprungsmärkning och djurhållning är viktiga och att staden även framöver bör fortsätta ställa krav på leverantörer angående ursprungsmärkning och djurhållning.

Mina synpunkter

Livsmedel på den svenska marknaden skiljer sig åt både vad gäller dess produktionssätt samt dess miljöpåverkan och det finns möjligheter att välja alternativ med lägre påverkan på såväl djur, som natur och oss människor.

I Stockholm ställer vi redan långtgående krav på de livsmedel vi upphandlar i staden. Lagen om offentlig upphandling medger dock inte att krav ställs på specifikt ursprung, till exempel att en produkt ska vara just svensk.

I upphandlingen av nuvarande ramavtal användes dåvarande Miljöstyrningsrådets (ingår idag i Upphandlingsmyndigheten) kriterier för kött samt fågelprodukter. Utöver ovanstående ställde staden, i nuvarande upphandling, även produktkrav på fisk- och skaldjursprodukter. Upphandlingsmyndighetens kriterier utgår från svensk djurskyddslagstiftning.

En för staden gemensam matstrategi håller på att tas fram under ledning av kommunstyrelsen och den kommer att innehålla riktlinjer inom flera av de frågeställningar som tas upp i denna motion, bland annat om djurskydd, klimatpåverkan från maten och andel ekologiskt.

Ett av målen i Stockholms stads nuvarande miljöprogram är att negativ påverkan på djur, miljö och människors hälsa från stadens livsmedelskonsumtion ska minska, något jag tror till stor del motsvarar intentionen i motionen från Sverigedemokraterna.

Vad gäller reglerna för ursprungsmärkning av animalier så är dessa tydliga och kontrolleras redan i dag. Eftersom det redan finns krav för de animalier som avses i motionen ser jag inget behov av att ställa ytterligare krav på just ursprungsmärkning i samband med upphandling.

Bilaga

Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Katarina Luhr

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Martin Westmont och Per Ossmer (båda SD) har skrivit en motion till kommunfullmäktige i vilken de föreslår att allt kött som importeras till stadens verksamheter ska uppfylla villkor som följer den svenska djurskyddslagen, att staden alltid köper in svenskt kött och att kött, fågel och fisk ska ursprungsmärkas.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Norrmalms stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att försörjningen av livsmedel och måltider till stadens verksamheter ska omfattas av en god livsmedelskontroll och att vederbörlig hänsyn ska tas till djurens välmående.

Nuvarande avtal för livsmedel gäller under perioden 2015-2019. Avtalet är ett centralt ramavtal som gäller för stadens samtliga verksamheter i egen regi och servicenämnden ansvarar för upphandling och avtalsförvaltning.

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145), LOU, medger inte att krav ställs på specifikt ursprung, till exempel att en produkt ska vara svensk. Dock kan kvalitetskrav ställas i form av att ange krav på att en produkt ska produceras i nivå med svensk djurskyddslag-stiftning.

I samband med upphandlingen av nuvarande ramavtal användes i valda delar dåvarande Miljöstyrningsrådets (ingår numera i Upphandlingsmyndigheten) kriterier för kött samt fågelprodukter. Kriterier på bas- respektive avancerad nivå tillämpades. De krav som ställdes omfattade samtliga oberedda kött- och fågelprodukter samt visa sammansatta produkter. Upphandlingsmyndighetens kriterier utgår från svensk djurskyddslagstiftning.

Krav på information om ursprung omfattades av ovan nämnda krav. Det innebär att skriftlig information på förfrågan ska kunna lämnas om var djuret är fött, uppfött,

slaktat och förädlad. Vid utvärderingen gjordes stickprovskontroller med begäran om verifikation. Sådana stickprovskontroller görs även löpande under avtalstiden.

Utöver ovanstående ställde staden, i nuvarande upphandling, även produktkrav på fisk och skaldjursprodukter. Kravet innefattar bland annat att varan ska märkas med både svenskt och latinskt namn samt att fångstzon ska anges.

Upphandlingsmyndigheten har fortsatt att utveckla kriterier för livsmedel, inklusive djurskydd, och stadens avsikt är att även fortsättningsvis följa dessa i tillämpliga delar. Stadens ambition är att säkerställa att den mat som serveras har hög kvalitet och att den är etiskt producerad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2018 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Rent generellt är det inte förenligt med EU:s upphandlingsregler att endast köpa in kött från ett visst land. Däremot är det under vissa förutsättningar möjligt att ställa generella krav på den produkt som ska upphandlas, till exempel att köttet ska vara hormonfritt eller att antibiotika inte användas i tillväxtbefrämjande syfte.

Vilka mål som ska gälla för stadens upphandling av livsmedel och hur kraven ska formuleras är emellertid frågor som faller utanför nämndens verksamhetsområde. Förvaltningen avstår därför från att vidare yttra sig över detta förslag.

Djurskyddskontrollen bedrevs tidigare av kommunerna, men har sedan 2009 flyttats till Länsstyrelsen och är därför svårt för miljö- och hälsoskyddsnämnden att kommentera. Förvaltningen svarar därför på delarna som gäller ursprungsmärkning.

Reglerna för ursprungsmärkning av animalier är tydliga och kontrolleras redan i dag. Eftersom det redan finns krav för de animalier som avses i motionen ser förvaltningen inget behov av att ställa ytterligare krav på ursprungsmärkning i samband med upphandling.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 juni 2018 följande.

Servicekommittén beslutar att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 april 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att motionärerna har rätt i att staden ska verka för en god livsmedelskontroll. Servicekommittén ansvarar för stadens gemensamma upphandling av livsmedel.

I upphandlingen av stadens befintliga centrala livsmedelsavtal (2015-2019) gällde i tillämpliga delar dåvarande miljöstyrningsrådet hållbarhetskriterier (sedermera Upphandlingsmyndigheten) för kött och fågelprodukter på basnivå och avancerad nivå. Kraven omfattar samtliga oberoende kött- och fågelprodukter och utvalda sammansatta produkter.

Ett av de ställda kraven avser information om ursprung. Skriftlig information om ursprung ska kunna lämnas vid förfrågan om var djuret är fött, uppfött, slaktat och förädlad. Stickprovskontroll med begäran om verifikation gjordes under upphandlingens utvärdering och därefter årligen under löpande avtalsperiod.

Staden har även ett obligatoriskt produktkrav gällande fisk och skaldjursprodukter som bland annat innefattar att varan ska märkas med varans svenska och latinska namn. Fångstzon ska anges på ytterförpackning.

Lagen om offentlig upphandling tillåter inte att krav ställs på specifikt ursprung. I upphandlingsarbetet har staden därför arbetat med specifika detaljerade kvalitetskrav på det som kallas positionsnivå, vilket innebär enskild produktnivå. Till exempel ställdes krav gällande fryst kyckling, att den vid upptining maximalt får släppa 5 procent saltlake/marinerings. Ett krav som ökade sannolikheten för mer svensk kyckling på avtalet.

Hållbarhetskriterier för livsmedel med fokus på miljöaspekter och djurskydd började utvecklas år 2006 på dåvarande Miljöstyrningsrådet.

Upphandlingsmyndigheten gjorde sin senaste översyn i december 2016 med ambitionen att förtydliga innebörden och förenkla kriterieanvändningen.

En för staden gemensam matstrategi håller på att tas fram under ledning av kommunstyrelsen. Den kommer att innehålla riktlinjer inom flera av de frågeställningar som tas upp i denna motion. Stadens avser att även framledes följa Upphandlingsmyndighetens kriterier samt den matstrategi som är under framtagande.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2018 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss av motion från Martin Westmont och Per Ossmer (SD) om ett bättre djurskydd och att allt kött som upphandlas i stadens verksamheter ska ursprungsmärkas.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 maj 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Ursprungsmärkning av kött regleras genom EU-förordningar. I förordningarna framgår att kött ska märkas upp med uppgifter om var djuret är fött, uppfött och slaktat. Förordningarna gäller endast färskt, kylt eller fryst kött. För fisk ska ursprungsland eller fångstzon anges.

En upphandlande myndighet kan ställa krav som är likvärdiga med svensk djurskyddslagstiftning eller strängare krav. Ett uttryckligt krav på svenskt kött är dock inte förenligt med EU:s upphandlingsdirektiv. I stadens avtal för leveranser av kött och fisk ställs krav i linje med motionärernas förslag, undantaget det uttryckliga kravet om svenskt kött.

Frågor som rör ursprungsmärkning och djurhållning är viktiga och förvaltningen anser därför att staden även i kommande upphandlingar fortsätter att ställa tydliga krav på ursprungsmärkning och djurhållning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2018 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om ett bättre djurskydd och att allt kött som upphandlas i stadens verksamheter ska ursprungsmärkas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 maj 2018 har i huvudsak följande lydelse.

I stadens avtal för leveranser av kött och fisk ställs krav enligt motionärernas förslag. Förvaltningen anser att frågor om ursprungsmärkning och djurhållning är viktiga och anser att staden även framöver bör fortsätta ställa krav på leverantörer angående ursprungsmärkning och djurhållning.